

*A 2024-es európai kábítószerhelyzet bemutatása – főbb fejlemények
(2024. évi európai kábítószer-jelentés) – European Drug Report 2024*

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), 2024. 06. 11.

Kulcsszavak: népegészségügy, szenvedélybetegségek, kábítószer, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), Európai Unió

Forrás Internet-helye: https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2024_en ; https://www.emcdda.europa.eu/publications/european-drug-report/2024/drug-situation-in-europe-up-to-2024_hu

Az Európai Unió Kábítószer-ügynöksége – Az intézmény átalakítása annak érdekében, hogy Európa hatékonyabban tudjon reagálni az egyre összetettebb és gyorsan változó kábítószer-jelenségre

Az EMCDDA 1993-as megalapítása óta a kábítószer-jelenség mértéke és jellege jelentősen megváltozott. A korunk kábítószerekkel kapcsolatos problémái által támasztott új kihívások kezelése érdekében az Ügynökség megbízatását felülvizsgálták, és a Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja 2024. július 2-án az *Európai Unió Kábítószer-ügynökségévé (European Union Drugs Agency – EUDA)* alakul át.

Az EUDA négy, egymást átfedő területen nyújt szolgáltatásokat: az új és jövőbeli kihívások előrejelzése; az újonnan felmerülő kockázatok és kábítószerekkel kapcsolatos fenyegetések azonosítása és az ezekkel kapcsolatos riasztások kiadása; a szükségletek és a rendelkezésre álló válaszok értékelése; valamint az érdekelt felek támogatása új ismeretek és bevált gyakorlatok értékelésén és terjesztésén keresztül.

Az adatok gyűjtése, elemzése és terjesztése továbbra is az EUDA kulcsfontosságú feladata, amelyet új kompetenciák egészítenek ki. Ezek közé tartozik a polidroghasználatból eredő problémák megértésének és az azokra történő válaszadásnak az előtérbe helyezése, valamint az elemzési kapacitásnak a kriminalisztikai és toxikológiai laboratóriumok új hálózatának létrehozása révén történő megerősítése. Az EUDA új európai kábítószerügyi riasztási rendszert fog kifejleszteni, hogy kiterjessze az új pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos korai előrejelző rendszerre vonatkozó jelenlegi munkáját, és azt kiegészítse egy általános egészségügyi és biztonsági fenyegetettségértékelési kapacitással. A kutatási hiányosságok és szükségletek azonosítására is nagyobb hangsúlyt fektetnek majd, és a rendszeres előrejelzési és szkennelési vizsgálatok segítenek növelni az EU felkészültségét a kábítószerek területén jelentkező jövőbeli kihívásokra történő válaszadásra. Az EUDA továbbra is szorosan együttműködik majd a nemzeti kábítószerügyi fókuszpontokból álló Reitox hálózattal, amelynek szerepét meg fogják erősíteni. Az Ügynökség támogatást fog nyújtani a tényeken alapuló szakpolitikák értékeléséhez és kidolgozásához, és lehetősége lesz arra, hogy tevékenységei során többet foglalkozzon az uniós szintű szakpolitikai igények támogatásával. Az Ügynökség annak érdekében is többet tud majd tenni, hogy tényeken alapuló beavatkozásokat és bevált gyakorlatokat dolgozzon ki és mozdítson elő, erősebb nemzetközi szerepet játsszon és multilaterális szinten támogassa az Európai Uniót a kábítószer-politikában.

Európai kábítószer-helyzet 2024-ben – áttekintés

A gyakran nagyobb hatásereőségű anyagok szélesebb körének nagy mértékű hozzáférhetősége

Az Európai Unióban jellemzően használt tiltott kábítószeres kínálatával kapcsolatos mutatók elemzése arra enged következtetni, hogy szinte az összes szertípus esetében továbbra is magas a hozzáférhetőség. Emellett a rendelkezésre álló információkból kiderül, hogy a piacot jelenleg a kábítószeres – a korábbiakhoz képest – szélesebb körének viszonylag nagy mértékű hozzáférhetősége jellemzi, és ezek a kábítószeres gyakran nagy hatásereőségben, illetve tisztaságban vagy új formákban, keverékekben vagy kombinációkban állnak rendelkezésre. Ezek között olyan új kábítószeres is található, amelyek esetében az egészségügyi kockázatokkal kapcsolatos fogyasztói és tudományos ismeretek gyakran korlátozottak. Egyre sokszínűbbé válnak azok a formák, amelyekben az anyagok a piacon kaphatók, és egyes esetekben, mint például a kannabisz esetében, a fogyasztási módok is, mivel megjelentek az ehető termékek és a párologtatási technológiák különböző formái. Ezek a fejlemények fokozzák az aggodalmakat, hogy bizonyos anyagokkal kapcsolatban növekedhetnek a kockázatok. A szerhasználók nagyobb mértékben ki lehetnek téve a káros egészségügyi következményeknek, ideértve a potenciálisan halálos mérgezéseket is, mivel esetleg tudtukon kívül nagyobb hatásereőségű vagy új anyagokat fogyasztanak.

A kereskedelmi infrastruktúra célba vétele a kábítószeres nagyfokú hozzáférhetőségéhez kapcsolódik

Az Európai Unióba csempészett anyagok esetében a fokozott elérhetőség egyik fontos mozgatórugója a bűnözői csoportok azon képessége, hogy kihasználják a modern kereskedelmi közlekedési infrastruktúra nyújtotta lehetőségeket. A vámhatóságok által végzett kábítószer-lefoglalások közel 70%-ára az Európai Unió kikötőiben kerül sor, és az intermodális szállítókonténerekben nagy mennyiségű kábítószeres, különösen kokaint foglaltak le. Spanyolország például 2023-ban az eddigi legnagyobb, egyetlen szállítmányban lefoglalt kokainmennyiségről számolt be – 9,5 tonna kábítószeres rejtettek el egy Ecuadorból származó banánszállítmányban. Belgium és Hollandia nagy kikötői is rendszeresen kábítószer-kereskedő szervezetek célpontjai, és aggodalomra ad okot, hogy Európa más területein kisebb kikötők is egyre inkább veszélybe kerülnek.

Az e területen működő bűnözői csoportok által használt módszerek egyre kifinomultabbá váltak. Számos jól dokumentált esetben beszivárogtak az ellátási láncokba, és megvesztegetés és megfélemlítés révén kizsákmányolták a kulcsfontosságú személyzetet. Válaszlépként a kábítószer-kereskedelem elleni 2023-as uniós ütemterv olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek megerősítik a vámügyi kockázatkezelést és a csempészett kábítószeres és a prekursor vegyi anyagok felderítését. Ide tartozik a fejlett konténervizsgáló berendezések telepítésének támogatása és az uniós váminformációs rendszerek interoperabilitásának növelése. Az ütemterv támogatja továbbá az újonnan létrehozott Európai Kikötői Szövetségét, egy köz- és magánszféra közötti partnerséget, amely olyan intézkedéseket hozott, amelyek növelik Európa fő logisztikai központjainak a kábítószer-kereskedelemmel és a szervezett bűnözői csoportok általi beszivárgással szembeni ellenálló képességét.

Növekednek a kábítószerrel kapcsolatos erőszakkal és a kiskorúak kizsákmányolásával kapcsolatos szakpolitikai aggályok

Egyre nagyobb aggodalomra ad okot, hogy a kábítószeres magas fokú hozzáférhetősége, a nagy volumenű kábítószer-kereskedelem és az európai bűnözői csoportok közötti verseny következtében egyes országokban növekszik a kábítószerpiac működéséhez köthető erőszak és más bűncselekményformák előfordulása. A kábítószerpiachoz kapcsolódó erőszakos bűncselekmények legnagyobb terhét mindig is az Európai Unió kívüli termelő és tranzitországok viselték, és ez továbbra is így van. Európában azonban, különösen azokban az országokban, ahová nagy mennyiségű kábítószer kerül, vagy ahol nagy mennyiségű kábítószer állítanak elő, a jelek szerint növekszik a kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos erőszakos cselekmények száma. Ezzel összefüggésben a fiatalkorúaknak a tiltott kábítószer-kereskedelemben részt vevő bűnözői hálózatok általi toborzásával és kizsákmányolásával kapcsolatban is egyre nagyobb aggályok merülnek fel. Ezt mutatja az is, hogy a bűnüldöző szervek egyre inkább prioritásként kezelik e fenyegetések célzott kezelését. Jelenleg kihívást jelent a kábítószer-bűnözés tendenciáinak és fejleményeinek európai szintű nyomon követése. Válaszlépésként az EMCDDA ezen a területen erőfeszítéseket tett a nyomon követési eszközök javítására, amire példa a kábítószerrel összefüggő emberölések mutatójának kidolgozására irányuló közelmúltbeli munka. Az EUDA – az Europollal és az Európai Bizottsággal szoros partnerségben – a jövőben nagyobb figyelmet fog szentelni ennek a területnek, mivel a megbízható információk valószínűleg előfeltételei lesznek annak, hogy hatékony beavatkozási stratégiákat dolgozzanak ki napjaink egyes európai kábítószerpiacainak a működéséhez egyre inkább kapcsolódó erőszak, korrupció és bűnügyi kizsákmányolás ellen.

A polidroghasználat és a gyógyszerekkel való visszaélés növeli az egészségügyi kockázatokat

A polidroghasználat két vagy több, legális vagy tiltott pszichoaktív anyag egyidejű vagy egymást követő használata. Kapcsolódó probléma, hogy olyan anyagokat is lehet értékesíteni, amelyek egy vagy több, a vásárló által várt kábítószerrel eltérő kábítószer tartalmazzak, akár az általuk megvásárolni kívánt anyaggal keverve, akár annak helyettesítéseként. Ezért előfordulhat, hogy a fogyasztók nincsenek tisztában azzal, hogy valójában milyen szert vagy szereket fogyasztanak.

Az idej európai kábítószer-jelentés egyik fő üzenete, hogy a pszichoaktív szereket fogyasztók körében gyakori a polidroghasználat, és a kábítószeres ilyen módon történő használata növelheti a súlyos egészségügyi problémák kialakulásának kockázatát. Úgy tűnik, hogy ezen a területen is növekednek a kihívások. Ez részben a jellemzően fogyasztott tiltott kábítószeres és az új pszichoaktív anyagok fokozott piaci integrációjának, részben pedig a szintetikus anyagok szélesebb körű hozzáférhetőségének és használatának tudható be. Ezen a területen aggodalomra adnak okot a szintetikus kannabinoidokkal vegyített kannabisztermékek, az MDMA-ként értékesített, de néha adalékanyagként szintetikus katinonokat tartalmazó termékek, valamint a más anyagokkal keverve vagy tévesen más anyagokként értékesített, nagy hatáserősségű szintetikus opioidok megjelenése.

[Lásd még: *Jelentés a kábítószerügy helyzetéről Európában 2022-ben, 2024. I. 1. sz.*]